Lietas Nr. C13027916
Lietas arhīva Nr. CA-0322-16/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2016.gada 8.jūnijā

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente D.Baltā,
tiesneši A.Misiuna, A.Sniedzītis
ar sekretāri G.Agrumu

piedaloties prasītāja pilnvarotai pārstāvei advokātei Sandrai Gorbenko, atbildētāju pilnvarotajiem pārstāvjiem /pers. B/ un /pers. C/

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. D/ prasībā pret Dobeles 1.vidusskolu un /nosaukums/ par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā sakarā ar /pers. D/ pilnvarotās pārstāves advokātes Sandras Gorbenko apelācijas sūdzību par Dobeles rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu.

Aprakstoša daļa

Prasītājs /pers. D/2015.gada 28.decembrī iesniedza Dobeles rajona tiesā prasības pieteikumu pret atbildētājiem /nosaukums/ un /nosaukums/ par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā.

Prasības pieteikumā tiek norādīts uz turpmāk minētiem apstākļiem un argumentiem.

1998.gada 30.novembrī prasītājs noslēdza darba līgumu Nr.103 ar /nosaukums/, reorganizācijas rezultātā /nosaukums/, uzsākot darbu par peldēšanas fakultatīvo vadītāju.

2009.gada 1.septembrī prasītājs noslēdza darba līgumu Nr.10/09 ar /nosaukums/, uzsākot darbu par treneri peldēšanas nodaļā.

Izglītības likuma

50.panta 1.punktā noteikts, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas).

2015.gada 12.novembrī /nosaukums/ izbeidza ar prasītāju darba tiesiskās attiecības ar 2015.gada 3.decembri pēc Darba likuma 115.panta piektās daļas pamatojoties uz Izglītības likuma 50.panta 1.punktu un Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstuli Nr.1-19.2/339 (uzteikums Nr.2-01/161).

2015.gada 1.decembrī /nosaukums/ izbeidza ar prasītāju darba tiesiskās ar 2015.gada 3.decembri pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu, 149.panta piekto daļu un Izglītības likuma 50.panta 1.punktu (uzteikums Nr.63).

Prasītājs notiesāts ar Dobeles rajona tiesas 1994.gada 5.oktobra spriedumu pēc Latvijas Kriminālkodeksa 139.panta piektās daļas (zādzība) ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem. Nolēmums stājies spēkā 1994.gada 13.oktobrī.

2015.gada 30.septembrī prasītājs atbilstoši normatīvajiem aktiem iesniedza nepieciešamos dokumentus Izglītības kvalitātes dienestam izvērtēšanai, atļaujas saņemšanai, darba turpināšanai par pedagogu.

Darba tiesisko attiecību periodā prasītājs pastāvīgi pilnveidojis savu izglītību, kā arī saņēmis atzinību par paveikto darbu.

2015.gada novembrī prasītājs saņēma Izglītības kvalitātes dienesta 2015.gada 5.novembra vēstuli Nr. 1-19.2/333 ar norādi, ka atbilstoši Izglītības likuma 50.panta 1.punktam un Ministru kabineta 2014.gada 15.aprīļa noteikumiem Nr.195 "Kārtība, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, nekaitēs izglītojamo interesēm" (turpmāk – Noteikumi Nr.195) kvalitātes dienestam prasītāja gadījumā nav tiesību lemt par atļauju strādāt par pedagogu un prasītājam šobrīd nav tiesību strādāt par pedagogu.

Prasītāja ieskatā Izglītības kvalitātes dienesta amatpersonas, sniedzot atbildi, nav ievērojušas ne tikai Administratīvā procesa likumā noteiktos termiņus, bet arī iesniegtos dokumentus, un apstākļus nav vērtējušas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 4.pantā noteiktajiem principiem.

Izmaiņas Izglītības likuma 50.panta 1.punktā veiktas ar likumu "Grozījumi Izglītības likumā," kas stājās spēkā 2012.gada 1.oktobrī.

Pēc minēto grozījumu stāšanās spēkā prasītājs turpināja bez pretenzijām no atbildētāju puses veikt darba pienākumus vēl trīs gadus, izpelnoties atzinības no Dobeles novada pašvaldības, novada Kultūras un sporta pārvaldes, LR IeM Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes.

Minētais būtu vērtējams no Darba likuma 31.pantā noteiktā noilguma termiņa, tāpat atbilstoši Civillikuma 3., 1404., 1432. un 1434.pantam, tiesiskās noteiktības principam (*sk. Satversmes tiesas 2004.gada 25.oktobra sprieduma lietā 2004-03-01 8.punktu*), tiesiskās paļāvības principam (*sk. Satversmes tiesas 2002.gada 19.marta sprieduma lietā Nr.2001-12-01 secinājumu daļas 3.2.punktu*).

Prasītāja ieskatā atbildētāji darba līguma uzteikuma procesā nav izpildījuši Darba likuma 110.panta pirmās un otrās daļas, 101.panta sestās daļas prasības.

Prasītājs uzskata atbildētāju iedarbību uz pagātnē izveidotām darba tiesiskajām attiecībām par neatbilstošām likumam.

Pamatojoties uz Darba likuma 3., 4., 28.panta pirmo un otro daļu, 29.panta astoto daļu, 30., 75., 110., 122., 124.panta otro daļu, 125., 126.panta pirmo daļu, 127.pantu, Darba strīdu likuma 2.panta pirmo daļu, 3.panta otro daļu, 4., 7.panta pirmo, otro un trešās daļas 1. un 3.punktu, Civillikuma 1.,5.pantu prasības pieteikumā tiek izvirzīti prasījumi:

- atzīt /nosaukums/ 2015.gada 12.novembra uzteikumu par spēkā neesošu un atjaunot prasītāju darbā ar tiesas spriedumu;
- atzīt /nosaukums/ 2015.gada 1.decembra uzteikumu par spēkā neesošu un atjaunot prasītāju darbā ar tiesas spriedumu;

- piedzīt no atbildētājiem par labu prasītājam ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

2016.gada 18.janvārī lietā saņemti atbildētājas /nosaukums/ paskaidrojumi (lietas 33.-37.lapa) ar norādi, ka prasība netiek atzīta turpmāk minēto argumentu dēļ.

Atbildētāja ar prasītāju izbeidza darba tiesiskās attiecības pamatojoties uz Izglītības likuma 50.panta 1.punktu un Darba likuma 115.panta piekto daļu, nevis uzteica darba līgumu.

Līdz 01.10.2012. Izglītības likuma 50.panta 1.punkts noteica, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīšu noziegumu un nav reabilitēta. Līdz ar minētajiem grozījumiem Izglītības likuma 50.panta 1.punktā likuma pārejas noteikumi tika papildināti ar 33.punku, kas noteica, ka Ministru kabinets līdz 2012.gada 31.augustam izstrādā un iesniedz Saeimai nepieciešamos grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likumā, lai to saskaņotu ar šā likuma 50.panta 1.punktā izdarītajiem grozījumiem (05.07.2012. likuma redakcijā, kas stājās spēkā 01.10.2012.)

Līdz ar minētajiem grozījumiem Izglītības likuma 50.panta 1.punktā attiecībā uz normu, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja šādai personai strādāt par pedagogu nekaitēs izglītojamo interesēm, šis regulējums spēkā stājās tikai 01.01.2015. līdz ar Noteikumu Nr.195 spēkā stāšanos.

Vienīgais tiesību akts, kas uzlika par pienākumu darba devējam (izglītības iestādes direktoram) pieprasīt izziņu no Sodu reģistra par personas sodāmību bija 19.06.1998. Bērnu tiesību aizsardzības likums, kas stājās spēkā 22.07.1998., bet līdz pat 15.04.2015. šajā likumā vispār nebija noteikts darba devēja (izglītības iestādes direktora) pienākums pieprasīt informāciju no Sodu reģistra par personas sodāmību. Šī norma Bērnu tiesību aizsardzības likumā tika iekļauta līdz ar likuma grozījumiem, kas stājās spēkā 15.04.2015. Pēc šiem likuma grozījumiem 72.panta ceturtā un piektā daļā tika noteikts, ka informācija par personas sodāmību ir jāpieprasa tikai vienu reizi, pieņemot personu darbā.

Tā kā darba tiesiskās attiecības ar prasītāju /pers. D/ tika nodibinātas 1998.gada 1.decembrī, atbildētājai līdz pat 2015.gadam nebija informācijas par prasītāja /pers. D/ iepriekšējo sodāmību.

Tiesību norma par izziņas pieprasīšanu no Sodu reģistra, pieņemot personu darbā, bija spēkā līdz 08.04.2014., kad pamatojoties uz Izglītības likuma pārejas noteikumu 33.punktu stājās spēkā grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā. Tikai no 08.04.2014. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta ceturtās daļas otrais teikums noteic, lai persona varētu pildīt pienākumus iestādē vai piedalīties pasākumu organizēšanā, pasākumu organizatora vai iestādes vadītāja pienākums ir pieprasīt ziņas no Sodu reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību šā panta piektajā un sestajā daļā minētajām prasībām, kā arī šīs ziņas atkārtoti pārbaudīt ne retāk kā reizi gadā.

Līdz ar 08.04.2014. grozījumiem Bērnu tiesību aizsardzības likumā darba devējam (izglītības iestādes direktoram) tiek uzlikts pienākums informāciju par personas sodāmību pieprasīt ne tikai personu pieņemot darbā, bet arī ne retāk kā reizi gadā.

Līdz ar to atbildētāja 2015.gada 11.martā pieprasīja Sodu reģistram par prasītāja iepriekšējo sodāmību. Uz ko 2015.gada 2.jūnijā tika saņemta atbildes vēstule ar norādi, ka Sodu reģistrā par prasītāju ir šādas ziņas: 05.10.1994. notiesāts Dobeles rajona tautas tiesā pēc Latvijas Kriminālkodeksa 139.panta piektās daļas (zādzība) ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem.

Lai saprastu, vai prasītājs varēja turpināt darba tiesiskās attiecības pedagoga amatā, vienojušies ar prasītāju vērsās pēc skaidrojuma Izglītības kvalitātes valsts dienestā.

Pēc tam, kad 2015.gada novembrī tika saņemta Izglītības kvalitātes valsts dienesta vēstule ar Nr.1-19.2/333 un vienlaicīgi Izglītības kvalitātes valsts dienesta vēstule ar Nr.I-19.2/339, kurā tika norādīts, ka uz prasītāju attiecas Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteiktais ierobežojums strādāt par pedagogu, un lūgums atbildētajai nekavējoties nodrošināt skolas darbības atbilstību Izglītības likuma 50.panta 1.punkta noteiktajām prasībām, atbildētāja ar 2015.gada 3.decembri (pēdējā darba diena) izbeidza darba tiesiskās attiecības ar prasītāju pedagoga amatā (2015.gada 12.novembra rīkojums Nr.2-01/161), bet saglabāja iespēju prasītājam strādāt par saimniecības vadītāju peldbaseinā, jo saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.pantā noteiktajiem ierobežojumiem saimniecības vadītāja amatā ar šo sodāmību darba tiesiskās attiecības var turpināt.

Darba tiesiskās attiecības pedagoga amatā ar prasītāju tika izbeigtas pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu, kas stājās spēkā 2015.gada 1.janvārī.

Atbildētāja ir rīkojusies atbilstoši likuma normām. Prasītājam ir saglabāta cita darba vieta pie darba devēja, prasītājs turpina darba tiesiskās attiecības nepedagoģiskā amatā, kas ir savienojams ar viņa iepriekšējo sodāmību.

Par cik darba tiesisko attiecība izbeigšana pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu nav darba devēja uzteikums, atbildētājai nebija jāpieprasa arodbiedrības piekrišana, jo uz šo darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumu neattiecas Darba likumā noteiktā darba līguma uzteikšanas kārtība.

2016.gada 22.janvārī lietā saņemti atbildētājas /nosaukums/ paskaidrojumi lietā (lietas 48.-51.lapa), kuros norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst. Atbildētājas /nosaukums/ paskaidrojumos norādītie argumenti ir identiski atbildētājas /nosaukums/ sniegtajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka atbildētajai nebija iespējams prasītāju nodarbināt citā darbā (vakantu amatu nebija).

2016.gada 5.februārī tiesā saņemti prasītāja iebildumi uz atbildētāju paskaidrojumiem (lietas 58.-60.lapa).

Prasītājs nepiekrīt atbildētāju paskaidrojumos norādītajam, ka tika izbeigtas darba tiesiskās attiecības (nevis uzteikts darba līgumu), jo Darba likums paredz citu darba tiesisko attiecību izbeigšanu: darbinieka uzteikums – Darba likuma 100.pants, darba devēja uzteikums - Darba likuma 101.pants.

Vienošanās (Darba likuma 114.pants), pretēji atbildētājs /nosaukums/ paskaidrojumos norādītajam, starp prasītāju un atbildētāju nepastāv.

Darba likumā noteikti, gan Labklājības ministrijas mājas lapā atrodas skaidrojums apstākļiem, kādos darba devējs darba attiecības var izbeigt: darbinieka pārbaudes laikā; ja darbinieks pārkāpis darba līgumu vai darba kārtību, turklāt to veicis bez attaisnojoša iemesla; ja darbinieks savas prettiesiskās rīcības dēļ ir zaudējis darba devēja uzticību; ja darbinieks, veicot darbu, rīkojies pretēji labiem tikumiem; ja darbinieks, veicot darbu, ir alkohola, narkotiku vai toksiska reibuma stāvoklī; ja darbinieks rupji pārkāpis darba aizsardzības noteikumus, kā arī apdraudējis citu cilvēku veselību un drošību; ja darbiniekam nav pietiekamu profesionālo spēju darba veikšanai; ja veselības stāvokļa dēļ darbinieks nevar veikt darbu, turklāt to apstiprina ārsta atzinums; ja darbā atjaunots darbinieks, kurš iepriekš veicis attiecīgo darbu; darbinieku skaita samazināšanas gadījumā; likvidējot darba devēja uzņēmumu; ja darbinieks pārejošas darbnespējas dēļ neveic darbu vairāk nekā sešus mēnešus, ja darbnespēja ir nepārtraukta, vai vienu gadu triju gadu periodā, ja darbnespēja atkārtojas ar pārtraukumiem, šajā laikā neieskaitot grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, kā arī darbnespējas laiku, ja darbnespējas iemesls ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība

(http://www.lm.gov.lv/text/122).

No minētā neizriet, ka darba strīdu gadījumā Izglītības kvalitātes valsts dienesta vēstules un lūgums var kalpot par pamatu darba tiesisko attiecību izbeigšanai pēc Darba likuma 115.panta piektās daļas.

Prasītājs iebilst par atbildētāju paskaidrojumos minēto sadaļā par arodbiedrības piekrišanas saņemšanu. Arī likuma „Par arodbiedrībām" 15.pants paredz, ka nav pieļaujama ar arodbiedrības biedru noslēgtā darba līguma laušana pēc darba devēja iniciatīvas bez arodbiedrības iepriekšējas piekrišanas, izņemot noteiktus gadījumus, kuri uz prasītāju neattiecas.

Atbildētāji paskaidrojumos nav norādījuši kādas prasītājs ir apdraudējis bērnu un sabiedrības intereses.

Atbildētājiem ir uzlikts pienākums informāciju par personas sodāmību pieprasīt ne retāk kā reizi gadā. Šāda norma likumā iestrādāta pamatoti, lai strīdus gadījumā darba devējam dotu iespēju Darba likuma 31.pantā noteiktajā divu gadu (noilguma termiņa) laikā celt prasību tiesā par darba tiesisko attiecību izbeigšanu. Ar likuma normu stāšanos spēkā kontrole par pedagogu turpinās un ja pedagogs pārkāpj normatīvos tiesību aktus, tikai tad tā sodāma saskaņā ar tiesību normām.

Prasītāja ieskatā nav pieļaujama situācija, kad līdztekus izciestajam soda veidam un mēram, kā arī sodāmības termiņa notecējumam personai uz mūžu tiek ierobežotas tiesības jomā, kas netika apdraudētas ar pastrādāto noziedzīgo nodarījumu, kas faktiski izdarīts jaunībā. Satversmes 91.pants nosaka, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas. Savukārt Satversmei pakārtotā Krimināllikuma 63.panta daļa nosaka, ka prasītājs atzīstams par nesodītu. Šo apstākli savos paskaidrojumos neapstrīd arī atbildētāji. Pastāvot strīdam jau no paša sākuma, atbildētāji nevarēja izdarīt Satversmes 106.pantā noteikto tiesību (ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai) aizskārumu. Prasītājs ir mācījies šai profesijai, kā pedagogs veltījis tai lielu dzīves daļu un jūtas tai piederīgs. Atbildētājiem būtu bijis jāgriežas tiesā ar prasību.

Izskatot strīdu, prasītājs lūdz vadīties no procesuālām un materiālām tiesību normām, judikatūras (Bauskas rajona tiesas spriedums lietā Nr.C10051611).

Šāda atbildētāju prettiesiska darbība veido konstatējamu, ievērojamu un reālu (pretstatā hipotētiskajam) kaitējumu. Šis kaitējums ir saistīts, pirmkārt, ar morāli ētisko aizskārumu, jo prasītājs „bauda" negatīvas sekas par pārkāpumu, par kuru jau tika sodīts, kurš palicis pagātnē un kuru cenšas „balināt" ar godprātīgu sabiedrisko dzīvi. Otrkārt, kaitējums ir finansiāls, jo pedagoga darbs kalpo arī iztikas līdzekļu pelnīšanai un ģimenes vajadzību apmierināšanai. Kaitējums, kas nodarīts prasītājam ir mērojams, savukārt sabiedrības gūtais labums, pārtraucot darba attiecības ar prasītāju, hipotētisks. Prasības pamats nav atbildētāju norādītās tiesību normas, bet konkrēti lietas apstākļi, par kuriem prasītājs lūdz taisīt tiesas spriedumu.

Ar Dobeles rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu prasība noraidīta.

Pirmās instances tiesa atsaukusies uz Civilprocesa likuma 10.panta pirmajā daļā noteikto sacīkstes principu, Civillikuma 92.pantā definēto, kas ir pierādījumi, un Civilprocesa likuma 93.pantā noteikto pušu pienākumu pierādīt faktus, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

Dobeles rajona tiesa norādījusi, ka Darba tiesiskās attiecības regulē Latvijas Republikas Satversme, Latvijai saistošās starptautisko tiesību normas, Darba likums un citi normatīvie akti [..] (Darba likuma 1.pants).

Atsaucoties uz Darba likuma 2.pantu, pirmās instances tiesai nebija šaubu, ka konkrētā tiesiskā situācija vērtējama darba tiesisko attiecību kontekstā, jo starp pusēm pastāv attiecības, kas dibinātas uz pušu noslēgtiem darba līgumiem.

Ievērojot lietas iztiesāšanas gaitā konstatētos faktus, tiesa atzinusi, ka prasība vērtējama pēc Darba likuma normām, kuras nosaka, kādā kārtībā darbinieki var aizsargāt savas aizskartās tiesības un ar likumu aizsargātās intereses un speciālo likumu – Izglītības un Bērnu tiesību aizsardzības likumiem.

Tiesa konstatējusi, ka lietā nepastāv strīds par to, ka 1998.gada 30.novembrī noslēgts darba līgums Nr.103 starp /nosaukums/, tagad /nosaukums/, un prasītāju (spriedumā tiesa kļūdaini norādījusi – atbildētāju), saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par peldēšanas fakultatīvo vadītāju, savukārt 2009.gada 1.septembrī noslēgts darba līgums Nr.10/09 starp /nosaukums/ un prasītāju, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par peldēšanas treneri.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka darba tiesiskās attiecības izbeigtas pamatojoties uz /nosaukums/ 2015.gada 12.novembra Rīkojumu Nr.2-01/161 par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar prasītāju ar 2015.gada 3.decembri pēc Darba likuma 115.panta piektās daļas (Izglītības likuma 50.panta 1.punkts, Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstules Nr. 1-19.2/339), un /nosaukums/ 2015.gada 1.decembra Rīkojumu Nr. 63 par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar prasītāju ar 2015.gada 3.decembri ar pamatojumu - Darba likuma 115.panta piektā daļa, 149.panta piektā daļa, Izglītības likuma 50.panta 1.punkts.

Tiesa atsaukusies uz Darba likuma 115.panta piekto daļu (spēkā no 01.01.2015.), kas neteic, ka darba devējs nekavējoties izbeidz darba tiesiskās attiecības ar darbinieku, ja darbinieka nodarbināšana atbilstoši likumam ir aizliegta un nav iespējams darbinieku ar viņa piekrišanu nodarbināt citā darbā tai pašā vai citā uzņēmumā.

Tiesa norādījusi, ka likumdevēja mērķis ieviešot jaunu darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu, kas minēts Darba likuma 115.panta piektajā daļā, atspoguļots likumprojekta anotācijā, kurā minēts, ka "Grozījumi Darba likuma 115.pantā nosaka jaunu darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu situācijās, kad normatīvajos aktos tiek noteikti īpaša rakstura nodarbināšanas aizliegumi.

Priekšlikums paredz darba devējam pienākumu izbeigt darba attiecības ar darbinieku, ja darbinieka nodarbināšana atbilstoši likumam noteiktos darbos ir aizliegta. Šādi aizliegumi, piemēram, ir noteikti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta trešajā daļā, kurā ir noteikti aizliegumi par bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citu tādu iestāžu vadītājiem un darbiniekiem, kurās uzturas bērni, strādāt personām, kuras pieļāvušas bērnu tiesību pārkāpumus vai ir sodītas par atsevišķiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Šis regulējums attieksies arī uz situācijām, kad darba attiecību nodibināšanas laikā darba devēja rīcībā nebija informācijas, ka uz darbinieku attiecas nodarbināšanas aizliegums, bet šī informācija nonāk darba devēja rīcībā darba attiecību pastāvēšanas laikā. Vienlaikus priekšlikums paredz pienākumu darba devējam vērtēt darbinieka, kura turpmāka nodarbināšana ir aizliegta, nodarbināšanas iespējas citā darbā tai pašā vai citā uzņēmumā. Priekšlikumā paredzētā darba attiecību izbeigšana nav darba devēja uzteikums, un uz to neattiecas Darba likumā noteiktā darba līguma uzteikšanas kārtība" (*http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/1016FA82F40AC4EFC2257BC50037F713?OpenDocument#b)*

Attiecīgi Dobeles rajona tiesa secināja, ka atbildētāji Rīkojumos par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar prasītāju pamatoti atsaukušies tieši uz Darba likuma 115.panta piekto daļu, kā darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatu.

Tiesa uzskatīja, ka nav pareizs prasītāja apgalvojums, ka Darba likums paredz tikai vienu pamatu darba tiesisko attiecību izbeigšanai pēc darba devēja iniciatīvas un tas ir darba devēja uzteikums. Tiesa norādījusi, ka darba tiesisko attiecību izbeigšanos reglamentē Darba likuma Piektā sadaļa, bet minētā likuma 26.nodaļa nosaka uzteikuma veidus - darba devēja un darbinieka uzteikumu, taču minētajā normatīvajā aktā

atsevišķi izdalīti arī citi darba tiesisko attiecību izbeigšanās pamati, kas atrunāti Darba likuma 27.nodaļā, un kā viens no šiem atsevišķi izdalītajiem pamatiem ir Darba likuma 115.panta piektajā daļā minētā darba devēja tiesība izbeigt darba tiesiskās attiecības, ja darbinieka nodarbināšana atbilstoši likumam ir aizliegta, kas attiecas arī uz konkrēto civiltiesisko strīdu.

Dobeles rajona tiesa norādījusi, ka prasītāja nodarbināšanas aizliegumu pie atbildētājiem paredz Izglītības likuma 50.panta 1.punkts, kas noteic, ka *par pedagogu nedrīkst strādāt: 1) persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas), izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas Ministru kabineta noteikta institūcija, izvērtējusi, vai tas nekaitē izglītojamo interesēm, ir atļāvusi strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja šādai personai strādāt par pedagogu nekaitēs izglītojamo interesēm*.

Tiesa atsaukusies uz lietā Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 5.novembra vēstulē Nr. 1-19.2/333 prasītājam norādīto, ka atbilstoši Izglītības likuma 50.panta 1.punktam un Noteikumiem Nr.195 kvalitātes dienestam konkrētajā gadījumā nav tiesību lemt par atļauju strādāt par pedagogu un prasītājam šobrīd nav tiesību strādāt par pedagogu.

Dobeles rajona tiesa attiecīgi norādījusi, ka pašreiz spēkā esošais normatīvais regulējums liedz prasītājam strādāt par pedagogu, jo viņš ir persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas un nav persona attiecībā uz kuru, pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas Ministru kabineta noteikta institūcija, izvērtējusi, vai tas nekaitē izglītojamo interesēm, un ir atļāvusi strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu.

No Iekšlietu ministrijas Informācijas centra 2015.gada 2.jūnija vēstules Nr.14-5/6485 tiesa nodibinājusi, ka atbildētājs ir notiesāts ar Dobeles rajona tiesas 1994.gada 5.oktobra spriedumu pēc Latvijas Kriminālkodeksa 139.panta piektās daļas (zādzība) ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem, ka nolēmums stājies spēkā 1994.gada 13.oktobrī, ka minētais noziedzīgais nodarījums saskaņā ar klasifikāciju atzīstams par smagu.

Tiesa atsaukusies uz lietā Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstulē Nr. 1-19.2/339 atbildētājai /nosaukums/ norādīto attiecībā uz Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteikto regulējumu, konstatēto par prasītāja sodāmību par smaga noziegumu izdarīšanu un izvirzīto lūgumu iestādes vadītājam nekavējoties nodrošināt skolas darbības atbilstību Izglītības likuma 50.panta 1.punkta prasībām.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka praktiski identisks situācijas apstākļu izklāsts minēts Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstulē Nr.1-19.2/340 atbildētājai /nosaukums/.

No lietā iesniegtajiem pierādījumiem - /nosaukums/ 2016.gada 4.janvāra Rīkojuma Nr.2-01/4, kas apliecina, ka prasītājs ir pieņemts darbā par saimniecības vadītāju peldbaseinā, un /nosaukums/ 2016.gada 4.janvāra Rīkojuma Nr.2-01/4G, kas apliecina, ka prasītājam ir uzdots veikt papildu darbu – ēkas uzrauga pienākumus peldbaseinā uz nenoteiktu laiku, pirmās instances tiesa nodibinājusi, ka prasītājam atbilstoši Darba likuma 115.panta piektajā daļā ietvertajai prezumpcijai ir tikusi nodrošināta iespēja strādāt citā darbā tai pašā uzņēmumā, ka /nosaukums/ ir izpildījusi Izglītības kvalitātes valsts dienesta norādes un Darba likuma 115.panta piektās daļas prasības, ņemot vērā, ka darbinieka nodarbināšana pedagoga amatā atbilstoši Izglītības likumam /nosaukums/ ir aizliegta, izmantojusi iespēju darbinieku ar viņa piekrišanu nodarbināt citā darbā tai pašā uzņēmumā.

Dobeles rajona tiesa atsaukusies uz lietā Iekšlietu ministrijas Informācijas centra 2015.gada 23.marta vēstulē Nr. 14-5/3589 apliecināto, ka Informācijas centra rīcībā nav ziņu, ka prasītājs būtu sodīts par likumpārkāpumiem, kas paredzēti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta piektajā un sestajā daļā.

Tiesa atsaukusies uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta pirmajā daļā noteikto, ka *bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citās tādās iestādēs, kurās uzturas bērni, šo iestāžu vadītāji un darbinieki, bērnu pasākumu un tādu pasākumu organizatori, kuros piedalās bērni, personas, kuras minētajās iestādēs un pasākumos veic brīvprātīgo darbu vai saskaņā ar šīm iestādēm noslēgto vienošanos sniedz pakalpojumu, ir atbildīgas par bērna veselības un dzīvības aizsardzību, par to, lai bērns būtu drošībā, lai viņam tiktu sniegti kvalificēti pakalpojumi un ievērotas citas viņa tiesības*. Tāpat atsaukusies uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteikto, ka *šā panta pirmajā daļā minētās personas par izdarītajiem pārkāpumiem saucamas pie disciplinārās vai citas likumā noteiktās atbildības, ka pieņemot darbā vadītājus un darbiniekus bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citās tādās iestādēs, kurās uzturas bērni, darba devēja pienākums ir pieprasīt informāciju par šo personu iepriekšējo darbību, kompetenci un pieredzi, ka bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citu tādu iestāžu, kurās uzturas bērni, vadītāju un darba devēju, kā arī pasākumu organizatoru, individuālo komersantu, komercsabiedrības vadītāju un brīvprātīgā darba organizatoru pienākums ir nodrošināt, ka pasākuma organizēšanā piedalās un iestādē pienākumus pilda personas, kuras atbilst šajā pantā izvirzītajām prasībām. Lai persona varētu pildīt pienākumus iestādē vai piedalīties pasākumu organizēšanā, pasākumu organizatora vai iestādes vadītāja pienākums ir pieprasīt ziņas no Sodu reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību šā panta piektajā un sestajā daļā minētajām prasībām, kā arī šīs ziņas atkārtoti pārbaudīt ne retāk kā reizi gadā.*

Attiecīgi Dobeles rajona tiesa secinājusi, ka sākotnēji normatīvais regulējums paredzēja mācību iestādes vadītāja pienākumu pieprasīt ziņas par pedagogu sodāmībām tikai vienu reizi - pieņemot darbā, bet 2014.gadā normatīvais regulējums tika grozīts, paredzot mācību iestādes vadītāja pienākumu pārbaudīt Sodu reģistrā pieejamās ziņas par pedagogu sodāmībām un administratīvajiem pārkāpumiem ne retāk kā reizi gadā.

Tiesa norādījusi, ka lietā apkopotie pierādījumi liecina, ka /nosaukums/ direktore ir izpildījusi pienākumu pārliecināties par prasītāja sodāmību, pieprasot ziņas no Sodu reģistra, to izdarījusi likumā paredzētajā termiņā, un, saņemot apstiprinošu informāciju, atbildētāja pārrunājusi situāciju ar prasītāju, kurš pats vērsies pēc skaidrojuma Izglītības kvalitātes valsts dienestā, saņemot atbildi, kas arī pievienota lietas materiāliem.

Dobeles rajona tiesa piedevusi ticamību atbildētāju pārstāvju apgalvotajam, ka atbildētājiem nav bijusi informācija par prasītāja sodāmību. Līdz ar to tiesa norādījusi, ka atbildētājiem nav pamata pārmest tīšu bezdarbību vai vilcināšanos, kā to norādījis prasītājs, celt tiesā prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar prasītāju.

Dobeles rajona tiesa atsaukusies uz Darba likuma 101.pantu, kas noteic darba devēja uzteikumu darbiniekam, tāpat Darba likuma 110.pantu, kas regulē darba līguma uzteikšanu darbinieku arodbiedrības biedram.

No lietā /nosaukums/ arodkomitejas priekšsēdētājas /pers. N/ iesnieguma un /nosaukums/ arodkomitejas priekšsēdētājas /pers. O/ iesnieguma tiesa secinājusi, ka prasītāja atbrīvošana ar arodkomiteju nav saskaņota.

Tiesa uzskatījusi, ka gadījumos, kad ar darbinieku tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu, darba devējam nav pienākums informēt arodbiedrību un saņemt tās piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai, jo to nosaka panta dispozīcija, kas paredz darba devēja tiesību izbeigt darba tiesiskās attiecības nekavējoties, kurā atspoguļots likumdevēja mērķis, vispār ieviešot šādu atsevišķu normu kā instrumentu, kas darba devējam dod iespēju bez kavēšanās izbeigt darba tiesiskās attiecības ar darbinieku, kura turpmāka nodarbināšana pie attiecīgā darba devēja būtu vērtējama kā likuma pārkāpums.

Lietā iesniegtos pierādījumus - raksturojumus no /nosaukums/, /nosaukums/, pateicību un atzinības rakstu kopijas, apliecības par

papildus izglītību - kursu, semināru apmeklēšanu, izziņu Nr.80/1-7 par darba algu un citiem ienākumiem par laika periodu no 01.06.2015. līdz 30.11.2015. tiesa uzskatījusi atbilstoši Civilprocesa likuma 94.pantam par neattiecināmiem pierādījumiem konkrētā civiltiesiskā strīda risināšanā, kuriem ir tikai informatīvs raksturs, sakarā ar ko tiesa tos neanalizēja konkrētā civiltiesiskā strīda risināšanas kontekstā. Vienlaicīgi tiesa norādījusi, ka lietā apkopotie apbalvojumi un pateicības, kas izteiktas prasītājam, liecina par viņa godprātīgo darba pienākumu pildīšanu vairāku gadu garumā, ka apliecības un sertifikāti par papildu izglītības iegūšanu vieš tiesai pārliecību, ka prasītājs ir ieinteresēts veicamā darba kvalitātes celšanā, sporta nozares attīstībā un popularizēšanā Dobeles novada izglītības iestādēs. Tāpat tiesa norādījusi uz atbildētāju pārstāvju uzsvērto, ka prasītājs nenoliedzami ir profesionāls un augsti kvalificēts pedagogs, bet neraugoties uz visu augstāk minēto, darba tiesisko attiecību izbeigšana ar prasītāju atbildētājām bija vienīgā iespēja nepārkāpt Izglītības likumā un Darba likumā iestrādātās normas attiecībā uz agrāk sodītām personām. Dobeles tiesa norādījusi, ka šādu pārliecību guvusi arī tiesa, analizējot lietā apkopotos pierādījumus un lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus.

Dobeles rajona tiesa norādījusi, ka lietā nekonstatē Darba likuma 124.panta pirmās, otrās daļas, 125.panta pārkāpumu, līdz ar to secinājusi, ka nav pamata darba devēju 2015.gada 12.novembra Rīkojuma Nr. 2-01/161 un 2015.gada 1.decembra Rīkojuma Nr. 63 atzīšanai par spēkā neesošiem un prasītāja atjaunošanai darbā pie atbildētājiem.

Par minēto spriedumu prasītāja /pers. D/ pilnvarotā pārstāve advokāte Sandra Gorbenko iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka prasītājs pārsūdz šo spriedumu pilnā apmērā un uzskata par nepamatotu turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

Neskatoties uz atzīto par prasītāja profesionalitāti un kvalifikāciju, tiesa secinājusi, ka darba tiesisko attiecību izbeigšana atbildētājam bijusi vienīgā iespēja nepārkāpt Izglītības likumā un Darba likumā iestrādātās normas attiecībā uz agrāk sodītām personām.

Šāda situācija nevar tika atzīta par tiesisku. Prasītājs pirms vairāk kā 20 gadiem ir ticis sodīts par smagu noziegumu, taču saskaņā ar šobrīd spēkā esošo regulējumu netiek vērtēts ne tas, cik šis noziegums patiesībā bijis smags, ne arī tas, ka prasītājs jau 20 gadus strādājis par skolotāju un godprātīgi pildījis savus pienākumus. Ir zināms, ka par smagiem noziegumiem saskaņā ar Latvijas Krimināllkodeksu tika atzītas praktiski visas zādzības (arī dažu ievārījuma burku zādzība) kaut vai tā iemesla dēļ, ka tās izdarītas grupā vai ar iekļūšanu. Šobrīd ir absolūti netaisnīgi ierobežot prasītāja tiesības strādāt par skolotāju tikai tā iemesla dēļ, ka jaunībā viņš pieļāvis šādu kļūdu.

Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 106.pantam nav pieļaujama situācija, kad līdztekus izciestajam sodam pēc sodāmības dzēšanas (saskaņā ar Krimināllikuma 63.panta trešo daļu) personai uz mūžu tiek ierobežotas tiesības jomā, kas netika apdraudēta ar pastrādāto noziedzīgo nodarījumu, kas faktiski muļķības pēc izdarīts jaunībā.

Šāds ierobežojums bez termiņa ierobežojuma ir attiecināms uz personām, kas izdarījušas noziedzīgus nodarījumus pret bērnu tiesībām, kas noteikti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta trešajā daļā. Tas nevar tikt noteikts personām par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, katrā konkrētā gadījumā neizvērtējot nodarīto, kā arī pašu personu, tās īpašības un atbilstību pedagoga amatam.

Izglītības likuma 50.panta 1.punkts faktiski pilnībā ierobežo prasītāja tiesības jebkad turpināt pedagoga darbu, neveicot viņa kā personības izvērtējumu, kāds būtu iespējams gadījumā, ja viņa izdarītais noziegums nebūtu kvalificējams kā smags.

Likums šādā redakcijā faktiski ir pretrunā ar kriminālsoda mērķi, jo perona netiek motivēta laboties, tā kā negatīvās sekas viņam saglabājas līdz mūža galam, neatkarīgi ne no dzīves veida, ne darbības sabiedrības un līdzcilvēku labā. Šādu situāciju nevar atzīt par tiesisku. Turklāt jāņem vērā, ka noziedzīga nodarījuma smagums šobrīd tiek noteikts atkarībā no likumā paredzēta brīvības atņemšanas laika, kas nevar dot objektīvu katra nodarījuma novērtējumu.

Prasītājs uzskata, ka šajā lietā būtu jāpievērš arī uzmanība papildus apstākļiem. Proti, esošā situācijā, kad prasītājs gandrīz 20 gadus nevainojami strādājis par skolotāju, kad arī pēc Izglītības likuma 50.panta 1.punkta jaunās redakcijas spēkā stāšanās vēl trīs gadus pildījis šos pienākumus, izpelnoties atzinības. Pārtraucot ar prasītāju darba tiesiskās attiecības, sabiedrības gūtais labums ir tīri hipotētisks, taču prasītājam nodarītais kaitējums ir absolūti reāls (tiek atņemti iztikas līdzekļi ģimenes uzturēšanai), turklāt, prasītāja ieskatā, zināms kaitējums tiek radīts bērniem, kuri pieķērušies labajam pedagogam un mācījušies no viņa daudz pozitīva. Iespējams, ka būtu jāvērtē arī apstākļi, ka pedagogs, kurš jaunībā savas muļķības pēc izdarījis noziegumu, var labāk iemācīt bērniem, kā izvairīties no šādām kļūdām savā dzīvē.

Pārstāve vērš uzmanību, ka pirmās instances tiesa vispār nav analizējusi spriedumā faktu par līdzīgo lietu Nr.C10051611.

Apelācijas sūdzībā tiek lūgts prasību apmierināt.

Lietā saņemti atbildētāju identiski paskaidrojumi par iesniegto apelācijas sūdzību, kuros norādīts, ka iebilst prasītāja pārstāves apelācijas sūdzībai un sniedz analoģisku paskaidrojumu, kādu iesniedza pirmās instances tiesai (lietas 114.-118.,121.-125.lapa).

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve advokāte Sandra Gorbenko prasību un apelācijas sūdzību uzturēja, sniedza paskaidrojumus atbilstoši apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē atbildētājas /nosaukums/ pilnvarotā pārstāve /pers. B/ un atbildētājas /nosaukums/ pilnvarotā pārstāve /pers. C/ prasību, apelācijas sūdzību neatzina un vienādi paskaidroja, ka rīkojušies atbilstoši Izglītības likuma 51.panta 1.punkta un Darba likuma prasībām, taču uzskata, ka tiem cilvēkiem, kas kļūdījušies, bet ir labojušies, būtu tiesības strādāt par pedagogu.

Motīvu daļa

Pārbaudot civillietas materiālus, uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietā esošas pierādījumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Vadoties no Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā ir nosakāmas pēc uzturētā prasības pieteikuma pret atbildētājiem, pārsūdzētā sprieduma atkarībā no apelācijas sūdzības satura.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instance tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

No apelācijas sūdzības satura un prasītāja pilnvarotās pārstāves paskaidrojumiem secināms, ka nav apstrīdēti pirmās instances tiesas šādi konstatētie fakti:

ka 1998.gada 30.novembrī starp prasītāju /pers. D/ un /nosaukums/, tagad Dobeles 1.vidusskolu, noslēgts darba līgums Nr.103, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par peldēšanas fakultatīvo vadītāju;

ka 2009.gada 1.septembrī starp prasītāju /pers. D/ un /nosaukums/ noslēgts darba līgums Nr.10/09, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par peldēšanas treneri;

ka /nosaukums/ 2015.gada 11.martā pieprasījusi ziņas Sodu reģistram par prasītāju;

ka /nosaukums/ 2015.gada 8.jūnijā saņēmusi atbildi no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra, ka Sodu reģistrā nav ziņu, ka /pers. D/ būtu sodīts par likumpārkāpumiem, kas noteikti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta piektajā un sestajā daļā, ka saskaņā ar Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteikto Sodu reģistrā par /pers. D/ ir šādas ziņas: 05.10.1994. notiesāts Dobeles rajona tiesā pēc Latvijas Kriminālkodeksa 139.panta piektās daļas (zādzība) ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem, ka nolēmums stājies spēkā 13.10.1994.;

ka Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 5.novembra vēstulē Nr.1-19.2/333 prasītājam norādīts, ka atbilstoši Izglītības likuma 50.panta 1.punktam un Noteikumiem Nr.195 kvalitātes dienestam konkrētajā gadījumā nav tiesību lemt par atļauju strādāt par pedagogu un prasītājam šobrīd nav tiesību strādāt par pedagogu;

ka Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstulē Nr.1-19.2/339 atbildētājai /nosaukums/ un vēstulē Nr.1-19.2/340 atbildētājai /nosaukums/ norādīts attiecībā uz Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteikto regulējumu un konstatēto par prasītāja sodāmību par smaga nozieguma izdarīšanu un izvirzīts lūgums iestādes vadītājam nekavējoties nodrošināt skolas darbības atbilstību Izglītības likuma 50.panta 1.punkta prasībām;

ka ar /nosaukums/2015.gada 12.novembra Rīkojumu Nr.2-01/161 izbeigtas ar prasītāju darba tiesiskās attiecības ar 2015.gada 3.decembri pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu (Izglītības likuma 50.panta 1.punkts, Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2015.gada 6.novembra vēstule Nr. 1-19.2/339);

ka ar /nosaukums/2015.gada 1.decembra Rīkojumu Nr.63 izbeigtas ar prasītāju darba tiesiskās attiecības ar 2015.gada 3.decembri pamatojoties uz Darba likuma 115.panta piekto daļu, 149.panta piekto daļu, Izglītības likuma 50.panta 1.punktu;

ka ar /nosaukums/ 2016.gada 4.janvāra Rīkojumu Nr.2-01/4 prasītājs ir pieņemts darbā par saimniecības vadītāju peldbaseinā un ar /nosaukums/ 2016.gada 4.janvāra Rīkojuma Nr.2-01/4G prasītājam ir uzdots veikt papildu darbu – ēkas uzrauga pienākumus peldbaseinā uz nenoteiktu laiku.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums, noraidot prasību, ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai.

Izvērtējot apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka prasītājam apelācijas instances tiesā ir pretenzijas pret Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteikto ierobežojumu, jo netiek ņemts vērā tas, cik pastrādātais noziegums patiesībā bijis smags, ne arī tas, ka prasītājs pēc soda izciešanas jau 20 gadus strādājis par skolotāju un godprātīgi pildījis savus pienākumus, ne arī prasītāja profesionalitāte un kvalifikācija.

Apelācijas instances tiesā prasītāja pilnvarotā persona advokāte Sandra Gorbenko norādīja, ka lietā nav strīda, ka /nosaukums/ un/nosaukums/ ir ievērojušas likumā paredzēto kārtību darba tiesisko attiecību izbeigšanā ar prasītāju, proti, prasītāja pilnvarotā pārstāve piekrita pirmās instances tiesas secinātajam, ka Darba likuma 115.panta piektajā daļā paredzētā darba attiecību izbeigšana nav darba devēja uzteikums un darba devējam nav pienākums informēt arodbiedrību un saņemt tās piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai, ja darbinieka nodarbināšana atbilstoši likumam ir aizliegta.

Apelācijas sūdzībā iesniedzēja pilnvarotā pārstāve atsaucās uz Latvijas Republikas Satversmes 106.pantā noteikto ikvienam tiesību brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

Savukārt Latvijas Republikas Satversmes 116.pants paredz, ka personas tiesības, kas noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 106.pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Šāds ierobežojums strādāt par pedagogu noteikts Izglītības likuma 51.pantā, kur minētā panta 1.punktā noteikts, ka *par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas), izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas Ministru kabineta noteikta institūcija, izvērtējusi, vai tas nekaitē izglītojamo interesēm, ir atļāvusi strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu krimināpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja šādai personai strādāt par pedagogu nekaitēs izglītojamo interesēm.*

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016.gada 7.janvāra nolēmumā lietā Nr.SKC-1359/2016 līdzīgā lietā norādījis, ka no šīs tiesību normas izriet vispārīgais noteikums, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas).

Darba likuma 115.panta piektā daļa uzliek darba devējam nekavējoties izbeigt darba tiesiskās attiecības ar darbinieku, ja darbinieka nodarbināšana atbilstoši likumam ir aizliegta.

Šobrīd prasītājs /pers. D/ ir persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par ko likumā noteiktā kārtībā darba devēji uzzinājuši 2015.gada jūnijā.

Nodibinātos apstākļos par prasītāja sodāmību lietā netiek apstrīdēts, ka uz prasītāju neattiecas Izglītības likuma 50.panta 1.punktā noteiktais izņēmums no vispārīgā noteikuma.

Tā kā iepriekš minētajā speciālajā tiesību normā noteiktajam ierobežojumam juridiska nozīme ir vienīgi personas sodāmībai (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas), līdz ar to pērējiem apelācijas sūdzībā norādītajiem un no atbildētāju puses neapstrīdētajiem apstākļiem, proti, par prasītāja pastrādātā nozieguma patieso smagumu, pedagoģisko stāžu, godprātīgo savu pienākumu pildīšanu, profesionalitāti un kvalifikāciju, nav juridiskas nozīmes.

Nodibinot, ka attiecībā uz prasītāju /pers. D/ pastāv no normatīvajiem aktiem izrietošs kategorisks liegums strādāt par pedagogu, Dobele rajona tiesa pamatoti secinājusi, ka /nosaukums/ un Dobeles sporta skola ir likumīgi izbeigušas ar prasītāju darba tiesiskās attiecības atbilstoši Darba likuma 115.panta piektajai daļai, turklāt atbildētāja /nosaukums/ ar prasītāja piekrišanu nodarbinājusi viņu citā amatā, uzdodot veikt papildu darbu.

Šādos apstākļos iesniegtā apelācijas sūdzība ir vērtējama kā nepamatota un noraidāma.

Attiecībā uz apelācijas sūdzībā minēto, ka pirmās instances tiesa nav analizējusi Bauskas rajona tiesas 2013.gada 21.janvāra spriedumu civillietā Nr.C10051611, Civillietu tiesu tiesu kolēģija secina, ka minētajā civillietā ir ne tikai atšķirīgi apstākļi no tiem, kas ir izskatāmajā lietā, bet arī šie atšķirīgie apstākļi tika vērtēti atbilstoši citam tiesiskajam regulējumam – likumam "Par policiju."

Civillietu tiesu kolēģijai jānorāda, ka vispārējās jurisdikcijas tiesu kompetencē neietilpst pieņemtā Izglītības likuma 50.panta 1.punkta un tā atbilstības Latvijas Republikas Satversmei izvērtēšana.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

Noraidīt /pers. D/, personas kods /personas kods/, prasību pret /nosaukums/ un /nosaukums/ par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā.

Spriedumu 30 dienu laikā var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums – 2016.gada 22.jūnijs.

Tiesnese referente D.Baltā

Tiesneši A.Misiuna

A.Sniedzītis